

VSOA-voorzitter François Fernandez bezoekt minister voor Ambtenarenzaken David Clarinval (MR). Samen overschouwen zij de coronacrisis.

“De karikaturen over de ambtenaar liggen nu wel definitief achter ons”

De ontmoeting tussen een politicus en een vakbondsman is tegenwoordig niet zonder risico's. Zo mocht de FGTB-voorzitter Robert Vertenuel oprassen na een volgens zijn achterban ietwat te vriendelijk dubbel-interview met MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez. VSOA-voorzitter François Fernandez-Corrales is evenwel voor geen kleintje vervaard en trok naar David Clarinval, de kersverse MR-vicepremier en voogdijminister van de federale ambtenaren. Geen zorgen: alles is goed verlopen... De MR-minister en de VSOA-voorzitter overschouwden het coronaslagveld van de voorbije maanden en trokken samen conclusies: de openbare diensten vervulden hun rol perfect.

Minister Clarinval:

“Alle departementen hebben hun rol in moeilijke onuitgegeven omstandigheden snel en perfect vervuld”

Argument: in deze coronatijden hebben inderdaad alle openbare diensten meer dan hun nut bewezen en het land mee helpen draaiende houden. Hebt u een bijzondere boodschap voor alle ambtenaren?

David Clarinval: “Vooreerst mijn dank dat ik mij via uw tijdschrift Argument tot alle ambtenaren mag richten. Wat hebben mij de voorbije maanden geleerd? De openbare diensten, en in het bijzonder de federale diensten, zijn essentieel. Alle departementen hebben hun rol in moeilijke onuitgegeven omstandigheden snel en perfect vervuld. Ik moet alle ambtenaren dus van harte danken voor hun inspanningen. We hebben een openbare dienst die performant en flexibel is. Ik weet dat mijn partij, de MR, in het verleden een nogal negatief of karikatuurale opvatting had van het openbaar ambt. Het is dus voor mijn partij en voor mij een goed moment om deze misverstanden uit de weg te ruimen. Premier Wilmès toonde dit aan, in de periode dat ze minister van ambtenarenzaken was, door het project van de CODEX op te bergen, hetzelfde geldt wat betreft de gevoelige contractuele tewerkstelling. Er werden met de vakbonden onderhandelingen over de crisismaatregelen gevoerd, er werden budgettaire inspanningen gedaan voor de lokale en federale politie om de problemen inzake de eindecarrière-problematiek te regelen, concreet is er 97 miljoen euro voorzien voor de lokale en 34 miljoen euro voor de federale politie. We hebben ook de tweede pensioenpijler opgezet: 54 miljoen euro in 2019 en 32 miljoen euro in 2020 en de volgende jaren? Ik denk ook aan de organisatie van het corona ouderschapsverlof voor alle werknemers die moeilijkheden ondervonden voor de opvang van hun kinderen tijdens deze crisis.”

François Fernandez: “Ik hoorde een belangrijke boodschap, meneer de minister, voor alle ambtenaren. Dat stemt mij heel gelukkig.”

David Clarinval: “De visie van de vakbonden is onontbeerlijk om een globale visie over de dossiers te krijgen. En onze nieuwe voorzitter Georges-Louis

Bouchez staat zeer open voor een dialoog met de vakbonden, ook met andere vakbonden dan de liberale trouwens. Dat heeft u de afgelopen weken wel gemerkt met zijn turbulente ontmoeting met de voorzitter van het Franstalige ABVV, het FGVB. We hebben de komende periode nood aan een volwaardige regering om ook op het vlak van het openbaar ambt beslissingen te nemen. Ik denk aan de discriminatie tussen de statutairen en de contractuelen, het aanvullend pensioen, de problemen met de aanwervingen. Ik krijg elke week wel enkele afwijkingen ter ondertekening voorgeschoteld. We moeten de onvolkomenheden in de verschillende sectoren wegwerken. Ik denk onder meer ook aan de problematische aanwerving van IT-mensen.”

François Fernandez: “U verwijst naar de concurrentie tussen de publieke en de private sector. Ik denk dan niet aan de privatisering van overheidsdiensten, maar wel aan de jongeren die na hun studies op een voor de overheid erg concurrentiële markt terecht komen. Ik hoop dat deze crisis bij de jongere generatie een klik zal veroorzaken om zich in de openbare diensten voor het algemeen belang van de bevolking te engageren. Maar de concurrentie tussen de openbare en de private sector blijft enorm groot.”

David Clarinval: “Zowel de openbare als de private sector zit met recruiteringsproblemen. Het heeft ook met de stijgende individualisering van de samenleving te maken. Een jonge gast die afstudeert en allerhande voordelen, zoals een bedrijfswagen krijgt, maakt snel de keuze voor de privésector. Bovendien denkt de huidige generatie minder op langere termijn en zapt van de ene job naar de andere. Een vaste carrière in de publieke sector, met op termijn loonzekerheid en een goed pensioen, wordt dan minder relevant in hun ogen. De enige uitweg is een herwaardering van een aantal profielen. Tijdens het debat van de witte woede heb ik uitdrukkelijk gepleit voor een herwaardering van het verpleegpersoneel. Die sector is onmisbaar, dat hebben we de voorbije maanden goed gevoeld. Om op langere termijn nog waardevol zorgpersoneel te vinden moet het een waardig loon krijgen.”

Argument: een aantal sectoren kende erg veel menselijk leed, in ziekenhuizen, woonzorgcentra, de gehandicaptenzorg, de jeugdhulp. Het personeel zit op zijn tandvlees. Na het applaus wil het zorgpersoneel nu ook concrete vooruit-

François Fernandez:

"Ik hoop dat deze crisis bij de jongere generatie een klik zal veroorzaken om zich in de openbare diensten voor het algemeen belang van de bevolking te engageren"

zichten: meer personeel, meer respect, betere verloning. Welke middelen kan en zal de regering hier tegenover plaatsen?

David Clarinval: “U hebt gelijk. De coronacrisis was een noodzakelijk kwaad om aan te tonen dat sommige van onze sectoren onderschat zijn. De zorgsector moet ondersteund worden. De regering heeft beslist een werkgroep op te richten om de herwaardering en de herfinanciering van de ziekenhuizen te bekijken. Maggie De Block (minister van Volksgezondheid), Nathalie Muylle (minister van Werk) en ikzelf hebben een plan op tafel gelegd. Met 400 miljoen euro voor de zorgsector. Er is de 150 miljoen euro voor IFIC (de vzw die de functieclassificatie deskundig ontwikkelt en beheerd wordt door de vakbonden en de werkgevers) die op korte termijn kan vrijgemaakt worden. U vraagt mij nu naar een bijkomende enveloppe. Als we goed luisteren naar het geheel van de eisen van de sector, - en ik zie dat heel breed: ook de hospitalen, de zorgsector als totaliteit -, dan komen we

gemakkelijk aan een miljard euro. Ik denk dat we niet in staat zijn naast de beschikbare budgetten van 550 miljoen euro nog eens een miljard euro structureel op tafel te leggen. Wel is het mogelijk nog enkele honderden miljoenen euro aan de nu vrijgemaakte budgetten toe te voegen. We kunnen dus een bijkomende structurele inspanning doen om de zorgsector te helpen en het loon te herwaarderen. Zo kunnen we het beroep aantrekkelijker maken en tekorten aan personeel aanpakken. En de facto de werklast verlichten, want die is nu echt wel te hoog...”

Argument: Door de coronacrisis zal het begrotingstekort voor ons land dit jaar mogelijk oplopen tot 50 miljard euro. Dat hebt u toegelicht in de Kamercommissie Financiën en Begroting. Aan de uitgavenzijde heeft de federale overheid al voor bijna 10 miljard euro aan maatregelen genomen. Het VSOA hoopt alvast dat de openbare diensten de rekening niet zullen gepresenteerd krijgen van deze coronacrisis. Hoe ziet u dat?

Minister Clarinval: "We kunnen een bijkomende structurele inspanning doen om de zorgsector te helpen en het loon te herwaarderen"

David Clarinval: "Er is in het verleden al veel gebeurd. Mijn voorganger nam al besparingsmaatregelen inzake de rekrutering en het niet vervangen van gepensioneerden. We zitten echter niet langer in deze denkmodus. In de komende jaren zullen we afstappen van de herstructureringsplannen die we in het verleden hebben gekend. We gaan duidelijk in bepaalde sectoren investeren. Maar men moet ook weten dat het budgettaire probleem is wat het is."

Men zal op een bepaald moment op Belgisch niveau in zijn geheel zich moeten afvragen of er geen betere organisatie moet in de plaats gesteld worden en een andere verdeling van de middelen. De regio's vertegenwoordigen een belangrijke uitgavemassa voor het federale niveau. Iedereen zal een inspanning moeten doen. De federale overheid kan niet de gehele last van het begrotingstekort dragen. Die beslissingen zullen door de volgende federale regering moeten genomen worden. Maar tijdens de onderhandelingen voor een volgende regering zal mijn partij de herfinanciering van de openbare diensten en met name de zorgdienst verdedigen."

François Fernandez: "De gezondheids crisis heeft aangetoond dat openbare diensten essentieel zijn, dat het personeel zich kan aanpassen en als er één goede les voor iedereen is geweest, is het wel dat de openbare dienst nieuw leven is ingeblazen na de veranderingen die we hebben meegemaakt. Ook VSOA pleit voor een structurele aanpak en voor een herinvestering in de openbare sector. De besteding van het ambtelijk apparaat, met andere woorden: geen algemene contractualisering of privatisering van diensten aan de bevolking zoals dat in Vlaanderen gebeurt of zoals de vorige minister van Ambtenarenzaken (N-VA) dat een tijdje wilde doen; een einde maken aan de niet-vervanging van de gepensioneerde personeelsleden; het verhogen van het aantal agenten dat de fraudebestrijding controleert, is rendabel voor de staat.»

Argument : In ijntempo gooide het volledige openbaar ambt, noodgedwongen door de quarantaine en de lockdown, zijn werking om. Telewerken werd het ordewoord en is dat nog steeds. Alle diensten bleven op die manier draaien. Voor velen was dit een nieuwe manier van werken. Uit de vele reacties begrijpen we dat het personeel verder aan telewerken wil doen. Vlaams minister Bart Somers, bevoegd voor Samenleven en Binnenlands bestuur, wil van telewerk de norm maken bij de Vlaamse ambtenaren. Hoe ziet u dat?

David Clarinval: "Telewerken heeft heel goed gewerkt. In de piek van de pandemie werkte 88% van het federale personeel thuis: 72% voltijds en 16% tussen 1 en 4 dagen per week. Ik geloof echter niet dat telewerken de norm moet worden en ik ben er geen voorstander van. Daarentegen lijkt het me inderdaad noodzakelijk om de normen voor telewerken te herzien en de huidige regel van 3 dagen telewerken per week te versterken op jaarbasis. Dit zal gevolgen hebben voor de mobiliteit en dus voor schaalvoordelen zorgen."

De openbare dienst mag niet vervallen in individualisering, hij moet het mogelijk maken het beroepsleven en het privéleven zo goed mogelijk met elkaar te verzoenen. Tijdens deze crisis was telewerken niet altijd mogelijk vanwege de aanwezigheid van kinderen, falende internetconnecties, gebrek aan ergonomische stoelen... Ik heb zojuist een brief naar het College van Voorzitters gestuurd om informatie te verzamelen over de recente praktijkervaringen en voorstellen te doen. Dus « ja » voor een kader voor het telewerken dat ook de kwalitatieve en kwantitatieve personeelscontrole omvat. »

Argument: telewerken moet gepaard gaan met een ernstige vorm van tussenkomst in de onkosten, die meer overeenstemt met de werkelijke uitgaven aan energie, aan de kostprijs van de permanente bureau ruimte

thuis, en een degelijke uitrusting en een veilige digitale verbinding. Zal daar budgettaire ruimte voor voorzien worden?

David Clarinval: "Ja, helemaal mee eens. Als we veralgemeend telewerken opzetten, zullen we effectief moeten waken over de kosten die dit voor telewerkers oplevert."

Argument: de veiligheid van het personeel staat voorop voor het VSOA. Deze coronacrisis legde enkele zwakheden bloot. De versnippering van de bevoegdheden en dan denken we aan de volksgezondheid kostte misschien wel levens. Het tekort aan beschermingsmiddelen liep als een rode draad door deze crisis. Wat concludeert u daaruit? Komt er een evaluatie-rapport en hoe kan het beter in de toekomst?

David Clarinval: "Onze staatsvorm heeft het er niet eenvoudiger op gemaakt. Ik wil geen nieuwe staatsvorming, maar er zijn lessen te trekken uit deze versnippering van bevoegdheden. De federale overheid moest de tekortkomingen goedmaken en bevoegdheden overnemen die regionaal en niet federaal zijn."

François Fernandez: "Wat de rusthuizen betreft, zien we dat het een niche voor investeringen is geworden. Dus om winst te maken, wordt bespaard op personeel en de werkingsmiddelen om de aandeelhouders te plezieren. Dit verklaart de problemen bij het beheer van sommige rusthuizen."

Minister Clarinval: "Ik vraag niet om een staatsvorming"

David Clarinval: "Het is niet te geloven dat het leger naar een aantal rusthuizen had moeten worden geroepen omdat de regionale verantwoordelijken het niet aankonden of niets voorzien hadden om crisissituaties binnen hun diensten te beheren! Er was een gebrek aan verantwoording en ik juich de federale collega's toe die naar best vermogen hielpen en ik dank Defensie voor zijn hulp. We

zullen bepaalde zaken moeten herzien en de bevoegdheden rationaliseren, maar nogmaals, ik vraag niet om een staatshervorming."

Argument: de coronacrisis brak uit in een politiek woelige periode: er komt maar geen volwaardige federale regering. Hoe ziet u een uitweg? Wanneer komt er een regering? Of gaan we naar verkiezingen?

David Clarinval: "Ik ben van nature uit optimistisch, we moeten een parlementaire meerderheid zoeken. Maar ik zie veel exclusieven. Mijn partij heeft er geen en praat met alle partijen behalve de extremisten : links of rechts. Ik ben er in ieder geval niet voor om naar verkiezingen te gaan. Een deel van de bevolking is na de coronacrisis al genoeg op de proef gesteld, en daarom zullen verkiezingen de situatie alleen maar verergeren en de zoektocht naar een coalitie nog moeilijker maken. Dat gezegd zijnde, het zal niet gemakkelijk zijn en hier kan ik u wel zeggen dat ik nogal pessimistisch ben."

Argument: hoe hebt u persoonlijk de voorbije maanden beleefd? Wat zijn zowat uw conclusies uit de voorbije crisis? Vreest u een nieuwe golf?

David Clarinval: "Deze periode was moreel en fysiek behoorlijk moeilijk. Ik heb dit nooit meegemaakt, noch tijdens mijn werkzaamheden als zaakvoerder, noch als burgemeester, noch als volksvertegenwoordiger. Voor een liberaal is het erg moeilijk om individuele vrijheden in te perken. We moesten iets opzetten dat ons onbekend was. De lockdown van een bevolking en een crisis van deze omvang waren ons niet bekend, zeker niet sinds de Tweede Wereldoorlog. Fysiek was het erg moeilijk, want ik stond de hele tijd paraat, 7 dagen per week, kernvergaderingen, vergaderingen van de Nationale Veiligheidsraad, video-conferenties... Gelukkig was mijn team steeds beschikbaar. Het is pas sinds 13 juni dat het wat rustiger is geworden. Bovenal moet ik alle medewerkers van de openbare diensten bedanken, die hebben bewezen dat ze efficiënt en flexibel werken. Een nieuwe golf? Ik geloof er niet echt in. Ik ben een optimist en zolang de bevolking de maatregelen blijft opvolgen en respecteren, lijkt me een tweede golf niet erg realistisch. Er zullen inderdaad hier en daar besmettingshaarden

opduiken, maar een terugkeer naar een volledige lockdown zal niet nodig zijn denk ik."

Argument: bedankt voor het interview, meneer de minister.

Tekst: Bert Cornelis en Cindy Willem

Ooit de jongste burgemeester

Geboren in Dinant op 10 januari 1976, als oudste van een gezin van 5 kinderen. Gehuwd en vader van twee kinderen, Louise en Victor.

Studeerde economische, sociale en politieke wetenschappen aan de Katholieke Universiteit van Leuven.

Op 23-jarige leeftijd, aangeworven als parlementair medewerker bij de MR-groep in het Waalse parlement.

Negen dagen voor zijn 25ste verjaardag (na de gemeenteraadsverkiezingen van 2000) werd hij burgemeester van de gemeente Bièvre, een dunbevolkte maar uitgestrekte gemeente met 3000 inwoners in de provincie Namen. Hij was toen de jongste burgemeester van België.

Vervolgens werd hij verkozen tot provincieraadslid en werd hij hoofd van de MR-groep in Namen. Na ontslagname uit deze functie werd hij volksvertegenwoordiger eind 2007.

Op 27 oktober 2019 werd hij minister van Begroting, Ambenarenzaken, belast met de Nationale Loterij en Wetenschapsbeleid in de regering van Sophie Wilmès.

Sinds 1 december 2019, na het vertrek van Didier Reynders naar de Europese commissie, benoemd tot vicepremier.

Wat bracht hem in de politiek? "De wens om een wereldwijde verandering te bewerkstelligen. Als idealist ben ik van mening dat de politiek het meest geschikte en nobele instrument is om de samenleving te laten evolueren naar meer rechtvaardigheid en vrijheid."

Zijn interesses buiten de politiek? Hij vertoeft graag bij zijn familie, bij zijn echtgenote en zijn twee kinderen. Hij houdt van boeken over geschiedenis, filosofie en sociologie in het bijzonder. Hij houdt van wandelen en het ontdekken van de natuur.